Akta sporne z r. 1776.

od Bartoszewicza

1/8 89

1889. III. 149.

8 rtlr.

Numerus currens	Litera S.	Artes.	Leipzig Sturm und Koppe	Forma	Armarium	Forulus	Series
	Stade. F	Vom Musikalisch-Schönen. Mit Bezug auf Dr. E. Hanslick's gleichnamige Schrift. Inauguraldissertation	Stron: 54 –	8.			

Treść voluminu VIII.

PRODUKT

SPRAWY

WJPana Adama Wierzeyſkiego Piſarza Grodzkiego Strażnika Wwdztwa Nowogrodzkiego

Przeciwko

JO. Xcia Jgomości Jgnacemu Maſſalſkiemu Biſkupowi Wileńſkiemu.

JP. Wierżeyſki Piſarz Grozdki Wwdzwa Nowogródzkiego od młodości lat ſwoich pierwiey Plenipotencyą Spraw różnych wTrybunale od naypierwſzych prawie w kraiu oſob maiący, potym przez długi przeciąg czaſu Regentem w Trybunale będący, zawſze cnotliwie, zawſze bez naymnieyſzey noty, iako na ſt.n i charakter iego przyſtoi ſprawował ſię.

Niema w tym świadka za ſobą prócz ſamego Boga, któremu czynność iego nayiawniey ſą wiadome, wſzakże wzywa na świadectwo ſprawiedliwey powſzechności, ta niech wyzna ieżeli naymnieyſzym cieniem iakowey kiedy zbrodni był przeświadczonym, ieżeli nieżawſze na ſławę dobrą, i reputacyą poczciwego człowieka zarabiał.

Ale mimo to wſzyſtko z nieznoſnym żalem doświadcza że zemſta Xcia Jmci Biſkupa ſławę tę (na którą wiekiem pracował) rzuczoną niewinnie na niego potwarzą, w momencie mu wydarła.

Wczaſie Sprawy między JWw. JPanami Nieſiołowſkiemi. Wwdami Nowogr: a Xciem Jmością Biſkupem Wileń: i innemi w Trybunale Mińſkim w R. 1770 in acceſſorio o determinacyą fori przypadłey.

Gdy koley między Regentami Trybunalſkimi piſać Dekret w tey Sprawie JP. Wierzeyſkiemu pod ów czas Regentowi Trybunalſkiemu naſtąpiła.

I gdy z decyzyi Sądu Trybunalſkiego remiſſa tey Sprawy do Ziemſtwa Słonimſkiego zaſzła.

Naten czas Xże Jmość Biſkup Wileń: nieukontentowany z uznaney do Ziem:

ſtwa Słonim: Remiſſy rozciągaiąc zemſtę ſwoią na naypierwſzą Trybunału oſobę Marſzałka Wielkiego i wielu innych Deputatow.

Nieprzepomniał i JPana Wierzeyſkiego, Dekret Trybunalſki podług woli i rozkazu Trybunału piſzącego pod ſwoie zagarnąc azardy.

A nayprzód imieniem nie których Deputatow Trybunału Mińſkiego ſobie ſprzyiaiących zakazy po JP. Wierzeyſkiego radą i pomocą ſubſtytutow ſwoich wrzeczy i pretenſyi w kopiach zakazow niewyrażoney powydawał.

Potym imieniem ſwoim po tegoż JP. Wierzeyſkiego zakaz do Trybunału na kadencyą Wileńſką wynioſſzy, w tymże Trybunale Wileń: w Ru 1770. nieſkażoną ſławę JP. Wierżeyſkiego czerniący niby o wydanie falſificatorie z Grodu Nowogr: atteſtacyi, dymy Hrabſtwa Lachowickiego i Myſkiego pomnażaiącey tudzieſz o nieiakoweś w Tryble czynione praktyki n gdy JP. Wierzeyſkiemu niewiadome, i zawſze od niego dalekie, zanioſł Maniſet.

I takowym Manifeſtem JPana Wierzeyſkiego czerniąc do Regencyi w Trybunale na kadencyi Wileńſkiey niedopuścił.

A niekontentuiąc ſię ieſzcze tak ciężką wexą w Xięgi w prowadzoną na dalſze oczernienie JP. Wierzeyſkiego Aktorat do regeſtrow taktowych w Trybunale Wileń: wpiſał.

I takowy Aktorat do Sprawy Kryminalney JP. Oganowſkiego z JPanami Gorſkiemi intentowaney w Trybunale Wileń: bezprawnie przyłączył. *Na dowod tego produkuią ſię żałoby i Proceder Xcia Jmości Biſkupa Wileńſkiego excerptami wyięty.*

O miia tu JPan Wierzeyſki dalſze kroki procedowania Xcia Jmści Biſkupa Wileń: w Tryble Wileń: iako mniey ſiebie dotykaiące, i iuż w poprzedzonych Narratywach ſtron tu proceduiących obſzernie opiſane, wyraża tylko dalſze ſiebie ſtałe przez Xcia Jmści Biſkupa pokrzywdzenia.

Xże Imść Biſkup Wileń: przeſzkodziſzy JP. Wierzeyſkiemu na Kadencyi Wileńſkiey (iako ſię wyżey donioſło) do Regencyi Trybunalſkiey, niezaniedbał rownie przeſzkadzać i na kadencyi Nowogrodzkiey.

Gdy bowiem JP. Wierzeyſki za kredenſem od Piſarza Tryblgo na Regencyą ſobie danym iurament w Trybunale chciał wykonać.

Na ten czas Xże Jmć Biſkup Wileń: przez użytą od ſiebie Paleſtrę tamując activitatem do Regencyi JP. Wierzeyſkiemu, nie ublizył publicznie powtòrzyć przed licznym zgromadzeniem wielu Oſob Prowincyi Litewſkiey na początek Trblu przybyłych wnieſioney na JP. Wierzeyſkiego kalumnii.

Ogłaſzał w zabranym głoſie naynieſłuſzniey wnieſioną potwarz mniemaney falſyfikacyi.

Czernił niewinnie już trzeci raz JP. Wierzeyſkiego, i do Regencyi Trblſkiey nie dopuścił.

Co większa, w sforſowanym przez ſię Trybunale wymogł ſkrypt na JP. Wierzeyſkim, iżby na tey Kadencyi Trblu Nowogr: na Regencyą nie przyſięgał. *O co wſzyſtko*

1771. Apr: 6. Pozew do Trblu po Xcia Biſkupa Wileń: wynieſiony *Prtr.*

1771. Maja 27. Dekret Kontumacyiny Trblſki pierwſzy na Xżcia Biſkppa Wileń: z wzdaniem tegoż na infamią wypadły *Prtr.*

1771. Junii 6. Obwieſzczenie na Exekucyą do Dobr Swiran w Pwcie Słonim: z Liſtem poieżdżym

jeżdżym do W. JP. Obuchowicza Podwojew: Nowogr: na dowod czynioney Exekucyi wydanym *Prtr.*

1771. Julii 3. Pozew do Trbłu o kontrawencyą wynieſiony *Prtr.*
1771. Auguſta 1. Dekret drugi Kontumacyiny Trblſki na Xcia Biſkupa Wileń: z wzdaniem na infamią, & cum lucro captati temporis z inſtancyi JP. Wierzeyſkiego wypadły, *Prtr.*

1771. Auguſta 7. i 8. Obwieſzczenie do Dobr Niedźwiedcic i Swiran od W. JP. Obuchowicza Podwoiew: Nowogr: na Exekucye wydane *Prtr.*

Za tym Obwieſzczeniam zjeżdżał na Exekucyą W. JP. Obuchowicz Podjew: do Dobr Swiran dwa razy, to jeſt na dniu 4. i 5. 7bra R. 1771. jako za Dekretem captati temporis ad mentem Konſt: 1764. Roku.

A do Dobr Niedźwiedzic raz pierwſzy. Bronił Exekucyi Xże Biſkup Wileń: przez ſubordynowanych ludzi ſwoich.
Swiadczą to Teſtymonia Urzędowe, ktore ſię produkują.

1771. 7bra 5. Pozew do Trbłu wynieſiony *Prtr.*

1771. 8bra 5. Dekret trzeci Kontumacyiny Trblſki na Xcia Biſkupa Wileń: z wzdaniem tegoż na infamią, & iterum cum lucro captati temporis z inſtancyi JP. Wierzeyſkiego wypadły *Prtr.*

1771, 8bra 18. i 19. Obwieſzczenie na Exekucye do Dobr Niedźwiedzic i Swiran od W. JP. Daneyki Sędziego Ziem: Nowogr: wydane *Prtr.*

Zjeżdżał na Exekucyą W. JP. Daneyko Sędzia Ziem: Nowogr: do Dobr Niedźwiedzic dwa razy, to jeſt na dniu 14. 9bra, i na dniu 2. Xbra R. 1771.

Oſobliwie do Dobr Swiran zjeżdżał takoż dwa razy, to jeſt na dniu 5. 9bra, i na dniu 18. eorundem, jako za Dekretem captati temporis ad mentem Konſt: 1764. Roku.

Bronił Exekucyi dwa razy Xże Biſkup Wileń: w Niedzwiedzicach przez ſubordynowanych ludzi ſwoich.

A w Swiranach przez JP. Tuhanowſkiego Regenta Ziemſk: Nowogr: zaſzczycającego ſię tych Dobr ex condicto z Xciem Biſkupem Wileń: poſſeſſyą. *Swiadczy to Teſtymonium od W. JP. Daneyki Sędziego Ziem: Nowogr: wydane, ktore produkuje ſię.*
1771. Xbra 2. i 5. w Niedzwiedzicach i Swiranach podany Pozew do Trybunału *Prtr.*

1772. Jnnii 2. D. Dekret czwarty Kontumacyiny Trblſki na Xcia Biſkupa Wileń: z wzdaniem tegoż na infamią, & cum lucro captati temporis z inſtancyi JP. Wierzeyſkiego wypadły *Prtr.*

1772. Junii 13. dnia Obwieſzczenie na Exekucyą do Dobr Niedźwiedzic od W. JP. Kmity Sędziego Grodz: Nowogr: wydane *Prtr.*

Za tym Obwieſzczeniem zjeżdżał na Exekucyą W. JP. Kmita Sędzia Grodz: Nowogr: na dniu 10. Julii R. 1772. do Dobr Niedźwiedzic raz pierwſzy.

A na dniu 8. Auguſta tegoż Roku zjeżdżał do tychże Dobr Niedźwiedzic na Exekucyą W. JP. Woyniłowicz Sędzia Grodz: Nowogr: raz drugi. *Swiadczą to Teſtymonia Urzędowe od W. JP. Kmity i Woyniłowicza Urzędnikow Grodz: Nowogr: wydane, ktore ſię produkują.*

Z tych poprzedzonych dowodow probuje ſię: że Xże Biſkup Wileń: ośm kontrawencyi trzem Dekretom Kontumacyinym Trblſkim captati temporis popełnił, to jeſt

1mo: Za bronienie Exekucyi dwa razy w Swiranach za drugim Dekretem Kontumacyinym captati temporis.

2do: Za bronienie Exekucyi takoż w Swiranach za trzecim Dekretem Kontumacyinym Trblſkim.

3tio: Za bronienie dwa razy Exekucyi w Niedźwiedzicach, takoż za trzecim Dekretem Kontumacyinym Trblſkim.

4to: Za bronienie dwa razy Exekucyi w Niedźwiedzicach za czwartym Dekretem Kontumacynym Trblſkim. *Swiadczą to wſzystko Teſtymonia Urzędowe wyżey produkowane.*

Po takowych czterech Dekretach Kontumacyinych Trblſkich z inſtancyi JP. Wierzeyſkiego na Xcia Biſkupa Wileń: wypadłych, i ſprowadzonych za onemi dziewięć razy Exekucyach Urzędowych.

Xże Biſkup Wileń: dwoma Zapiſami jednym w Paryżu, drugim w Londynie przyznanemi Sąd polubowny Kompromiſſarſki przed jednym JO. Xciem Jmcią Kanclerzem W. L. obrał, i pod Sąd tegoż jednego JO. Xcia Jmci Kanclerza w ſprawie tey poddał ſię.

Na który Sąd polubowny i JP. Wierzeyſki zgadzając ſię.

Oſobliwym Zapiſem ſwoim w Warſzawie na dniu 3. 8bra R. 1772. z JX. Sieſtrzencewiczem Kanonikiem Wileń: Generalnym Plenipotentem Xcia Jmci Biſkupa Wileń: zawartym, a na dniu 6. eorundem w Metrykach Koronnych przyznanym, ſprawę ſwoją pod Sąd polubowny Xcia Jmci Kanclerza W. Lit: poddał. *Prtr takowy Zapis.*

Z powodu którego Opiſu JP. Wierzeyſki w Sądzie polubownym do rozprawy ſtawał.

Lecz Xże Biſkup Wileń: przyſtąpiwſzy w Sądzie Kompromiſſyinym do rozprawy, i w onym bliſko około roku ſądząc ſię, po odbytych już Produktach, w znaczney części Replikach, niechcąc kończyć ſprawy ſwojey, oświadczył ſię przed zeſzłym ś. p. JO. Xciem Jmcią Kanclerzem W. Lit: Sędzią polubownym tey ſprawy, iż w tym Sądzie Kompromiſſyinym ſtawać i rozprawować ſię niechce i niebędzie.

A tak Kompromiſs dobrowolnie przez ſię trzema przyznanemi Zapiſami obrany, i przez tak długi przeciąg czaſu akceptowany bliſko około roku z nieznośnym expenſem i ubliżeniem intereſſow domowych przez JP. Piſarza Wierzeyſkiego attentowany na przeciąg ſprawy i protrakcyą ſprawiedliwości zerwał. *Swiadczy to Teſtymonium Xcia Jmci Czartoryſkiego Kanclerza W. Lit:*

Co więkſza, mimo takowy Sąd Kompromiſſarſki cytacye przed Sąd Konfederacyi Narodowey Warſzawſkiey po JP. Piſarza Wierzeyſkiego wyniosſ, i za dwuniedzielnym Pozwem Dekret nieſtanny na JP. Wierzeyſkiego w tak prętkim czaſie z Litwy do Warſzawy zjechać niemogącego, przeciwko Zapiſom Kompromiſſyinym w ſprawie na Kompromiſs opiſaney otrzymał.

Y za takowym Dekretem Exekucyą przeciwko Prawu, bo nie terminem ſprowadziwſzy, iterate do Sądu Konfederacyi zapozwał.

Y gdy JP. Piſarz Wierzeyſki utrzymując dobrowolne Xcia Biſkupa trzy Zapiſy przyznane, Remiſſy z Sądow Konfederackich na Sąd Kompromiſſarſki dopraſzał ſię.

Xże Biſkup Wileń: idąc przeciwko ſwoim dobrowolnym Opiſom, uchylenia tey Remiſſy, a nakazania w Sądach Konfederacyi rozprawy żądał.

Jakoż na proźby ſwoje żądaną rozprawę w Sądach Konfederacyi zyſkawſzy, w tychże Sądach na dalſze uciemiężenie Piſarza Wierzeyſkiego, pod Regeſtrami bliſko około roku utrzymywał, ſprawy rozpoczętey nie kończył, do nieznośnego expenſu przywiodł. *Swiadczy to Dekret oczewiſty Konfederacyi Warſzaw: w Roku*

1774. Januarii 14 dnia zaſzły który ſię produkuje.

Tandem wyciągaiąc Sprawę ſwoią, i z Sądow Konfederackich Projekt na delegacyi wyznaczaiący Sąd Kommiſſyi ad inſtantiam ſui podał, i takową Kommiſſyą w ſprawie z JWW. Wojewodami Nowogródz: wyjednawſzy cytacye po JPana Wierzeyſkiego wyniosſ.

Atak

A tak JP. Pisarz Wierzeyski i w tym Sądzie równie jako i po innych Subseliach przez Xcia Jmci Biskupa Wileń: pociągany do Rozprawy stawaiąc, jak nayprętszego końca Sprawie żądał.

Lecz Xże Jmć Biskup Wil: ani w Sądach Kommiss: niechcąc z sobą rozprawy Projekt na Delegacyi Seymowey w Warszawie niszczący wyż rzeczoną Kommissyą Sądową podał i o podpisanie onego wszelką usilnością starał się. *Videatur ten Projekt.*

A gdy zyskać akceptowanie tego Projektu na Delegacyi nie mogł, na ten czas przeciąg sprawy na teyże Kommissyi starał się oraz na dalszy ucisk i prześladowanie Pisarza Wierzeyskiego Akcessorium w żadnych Sądach nie doświadczone o komportacyą pod juramentem wszelkich korrespondencyi sekretnych, przy tym niejakowychści kopii listow, pism, notacyi wniosł do Sądu.

Sąd Kommissyi Warszawskiey takowe wniesienie jako nadzwyczayne i przeciwko Sprawiedliwości uczynione, uchylił. *Swiadczy to Dekret oczewisty Kommissyi Warszawskiey.*

1775. Maja 4. Dnia zaszły który się produkuje.
1777. Junii 15. Pozew do Trblłu ex vi zaszłey Konstytucyi Sprawy Kommissyine do Trblłu odsyłaiącey wyniesiony.

Producitur

Zatym JP. Pisarz Wierzeyski przełożenia skarg swoich na Xciu Imci Biskupa czyni repozycyą na produkt od tegoż do Sądu podany.

1mo. Słyszał Sąd w doniesieniu powyższym że Xże Imć Biskup Wileński w porządku Procederu swojego skarżył Pisarza Wieyrzeyskiego o by o fałszywe z Grodu Nowogródz: wydanie attestacyi pomnażaiącey Dymy Hrabstwa Lachowickiego i Myskiego do sta kilkadziesiąt, i oto Manifest w Trblle Wileń: w Ru 1770. zaniosł z którym teraz zapada i onego do Sprawy nie używa, i którego queritur komportacya.

A dy Pisarz Wierzeyski w trakcie przeciągłego Procederu, ewinkuiąc się po wielu subseliach od tak szkaradney infamii nie winnie na niego włożoney, ukazał, iż on nie attestacye jak go Xże Imć Biskup oskarżał, ale excerpta z autentyczney taryffy Podymnego wydał, i nie tylko sta kilkudziesiąt Dymow, ale i iedney litery nad wyraz autentyczney Taryffy nie dołożył.

Dopiero Xże Jmć Biskup postrzegłszy iż źle zadał falsyfikacyą, iże za oną odpowiedzieć trzeba, odmienił swoje oskarżenie i już nie o wydanie falsifikatorie attestacyi, jak pierwiey skarżył, *Ale że Wojewodowie pokazali wydane Excerpto taryfy, które zawierały większą Lidzbę Dymow Dóbr Massalskich niżli z onych płacono, według kwitow od samego Pisarza Wierzeyskiego na ów czas Regenta dawanych.*

Videatur Produkt Xcia Biskupa na drugim arkuszu takowe oskarżenie maiący.

Wszakże choć Xże Imć Biskup odmienił oskarżenie swoje, i już się wypiera zadaney niewinnie falsyfikacyi, ale się wyprzeć nie może rozrzucony-

 ney-

ney nie winnie na Pisarza Wierzeyskiego infamii, nie tylko po całym Xstwie Litew:, lecz i w Polszcze iuż to przed Sądem Kompromissarskim w Warszawie, iuż też przed zgromadzonemi stanami Rzpltey w Sądach Konfederacyi oboyga Narodow, iuż też na ostatek w Sądach Kommissyi Warszaw. nie chętnie rozrzuconey.

Swiadczą to wszystko Załoby i Produkta Xcia Jmci Biskupa.

Ze zaś Pisarz Wierzeyski atteſtacyi nie tylko pomnażaiącey do sta kilkudziesiąt Dymow Hrabstwa Lachowickiego i Myskiego (jak go Xże Imć dawniey oskarżał) ale i żadnego nigdy nie wydawał testimonium i że nawet wydanie onego do niego nienależało, pomówionego na Pisarzu Wierzeyskim świadectwa, że Xiąże Imć Biskup nie tylko dotąd w żadnym Sądzie po wielu Subseliach prawuiąc się nie ukazał, ale też i teraz nie ukazuje, i ukazać nie może.

Swiadczą to własne Produkta Xcia Jmci Biskupa.

Nie mniey że wydane excerpta Taryf są zgodne z Autentyczną Taryffą, i nie tylko sto Dymow, jak Xże Imć Biskup oskarża, ale i iedney litery nad wyraźność autentyczney Taryffy nie przydano.

Swiadczą to trzy Excerpta Dymow Wwdztwa Nowagródz: z Taryffy Autentyczney zaprzysiężoney przez WJP. Marka Tuhanowskiego i Jochima Harraburdę Regentow Ziem: i Grodz: Wojewodz: Nowogródz: wydane ktore się produkuią & etiam Vidimus całey Taryffy wszystkich Dymow Wwdztwa Nowogr: być się okazany jeżeli tego potrzeba.

Że zaś kwity płaconego Podymnego nie są zgodne z autentyczną Taryffą, na to zdaie się i odpowiedzi nie trzeba, wiadomo bowiem każdemu iż Regenci nie zbirczey Taryffy która iest kopią i która się co rocznie z odmianą Possessorow Dóbr, odmienia, ale z Autentyczney zaprzysiężoney powinni stronom potrzebuiącym wydawać excerpta.

Nie potrzeba i na to odpowiedzi, co iest naylepiey samemu Xciu Imci Biskupowi wiadomo, że Hrabstwa Lachowickie i Myskie w czasie zaprzysiężenia Dymow Wwdztwa Nowogródz: pod Rokiem 1717. więcey miały folwarkow do siebie należących niżli teraz (co świadczy Taryffa zaprzysięstwa)

A zatym gdy z czasem po odchodziły nie które Folwarki w cudze possessye, naturalna konsekwencya że zadóyściem Folwarkow od pomienionych Hrabstw i Podymne w części odeyść musiało.

Ale ta cała explikacya nie należy do Pisarza Wierzeyskiego, on bowiem będąc Regentem nie powinien był patrzać czy odeszłszy iakie Folwarki od Hrabstw Lachowickiego i Myskiego czyli nie, ale powinien był wydać stronie rekwiruiącey Excerpta, tak jak iest zapisano w Taryffie zaprzysiężoney autentyczney, on też tak i uczynił, a zatym winie żadney nie podpada, owszem gdyby przeciwnie uczynił, jak Xże Imć Biskup chce, byłby winien odpowiedzi.

Nie-

Nie on przeto winien za wydane excerpta zgodne z Taryffą zaprzysiężoną Autentyczną, ale Xże Imć Biskup za niewinne jego o satisfakcyą oskarżenie.

Zostaie więc tu cytować Konstytucyą 1726. Ru *Tit: Komparycye i Coæquatio jurium* piszącą ad casum w te słowa: *Jako i ci którzy pochwałkami i protestacyami o następowanie na zdrowie, albo na Honor poczynionemi kogokolwiek opisali, a tego ordinariis probationibus & occulatis testibus nie dowiedli, prócz pœnami eliminationis tysiącem kop groszy Litewskich, tudzież sessione turis przez Pół Roka in fundo sub pœna infamiæ w Trybunale decernenda & publicanda irremissibiliter karany być powinien.*

Nastąpił więc na Honor Pisarza Wierzeyskiego Xże Imć Biskup Wileń: zadaniem mu falsyfikacyi, a tego nie dowiodł i dowieść nie może. Ukaranym więc podług tegoż Prawa być powinien.

Powtóre: skarży Xże Imć Biskp o odrażenie drugich Regentow od pisania Dekretu w Sprawie z Knsztelanami Nowogrodz:

Odpowiada Pisarz Wierzeyski, zwyczay iest między Regentami w Trblle koleyno należeć do Dekretow.

Z kolei więc gdy należał naymniey nie wykroczył.

Do tego jest że to Excess? gdy Regenci między sobą umawiaią należenie do Dekretu.

A wszakże inaczey żaden z Regentow nie może należeć do Dekretu, aż pierwiey między sobą umòwią kto ma pierwiey a kto potym należeć.

Bez umowioney zaś kolei należenia do Dekretow niemogłby jeden który z Regentow należeć, aleby się wszyscy razem cisneli do należenia.

Zgodziwszy się zatym na prawdziwe w tym punkcie oskarżenie nie można znaleść winy w oskarżonym, ale w oskarżaiącym.

Jawna więc i tu okazuie się niewinność Pisarza Wierzeyskiego, a przeciwnie dowodna probuie się zemsta Xcia Imści Biskupa Wileń: ktory nie opuścił i nayoczewistszey niewinności za exces udawać.

Swiadectwo zaś Regenta Piotucha w wyprokurowanym przez Xżcia Imści Biskupa Wileń: Liście wyrażone, nic Pisarza Wierzeyskiego nie obwinia, a Piotuch też nigdy Dekretow oczywistych charakterem swoim nie pisywał.

Swiadczą to Protokuły Dekretowe Trybunalskie ręką jednego Pisarza Wierzeyskiego zapisywane.

Po trzecie skarży Xże Imść Biskup Wileń: że Pisarz Wierzeyski zamierzaiąc na jakąś Inwolucyą w troncił domysłem własnym racią, że Biskup ex vi zbycia Kretyngi z Podczaszyną agit &c.

Odpowiada Pisarz Wierzeyski, że taż sama skarga Xżcia Biskupa ewinkuie niewinność Iego, gdy wyraża iż on zmierzaiąc na jakąś Inwolucyą, więc niezna jey za szkodliwą, gdy ją nazywa jakąś, nie zna też jey zapewne i Pisarz Wierzeyski za szkodliwą Xżciu Imści,

i myślą uszkodzenia nie jest pisana, owszem przypomina Xżciu Imści Biskupowi Kontrowersye w Trybunale Minskim w Sprawie z teraznieyszemi Wojewodami Nowogrodzkiemi odchodzące.

In motu któtych Xże Biskup Wileń: stawał o łączenie Aktoratu swoiego *przeciwko* zeszłey Massalskiey Podczaszyncy Litewskiey wyniesionego.

A teraznieysi Wojewodowie bronili takowego łączenia.

Xże Biskup Wileń: probuiąc konnexyi łączenia Aktoratu swego wnosił przez Kontrewersyą, iż idzie do Reicyssyi Prawa przedażnego od Massalskiey Podczaszyney Litewskiey zeszłemu Hetmanowi na Kretyngę danego, i dalszych kontraktow pod ten czas zawartych.

A zatym że Kasztellanowie Nowogródzcy reguluią pretensyą o Posag do dóbr Kretyngi.

Z tąd Xże Biskup wnosił jedność Sprawy i prosił łączenia Aktoratu swojego.

Wzajemnie Wojewodowie Nowogródzcy broniąc takowego łączenia, probowali seorsivitatem causæ.

Trybunał po wysłuchanych Kontrowersyach złączył Aktorat Xżcia Biskupa do Sprawy z Wojewodami i napisał przyczyny złączenia *w te słowa.*

Ponieważ præsens causa JWW. Kasztelanow Nowogrodzkich między innemi dobrami po zeszłym JW. Hetmanie W. Lit: pozostałemi i o maiętność Kretyngę przez JW. Massalską Podczaszynę Lit. zbytą instituta, i ponieważ Biskup Wileń: ex vi zbycia dobr Kretyngi z JW. Massalską Podczaszyną Litewską agit, atq: ideo identitas causæ być probatur. Za czym judicium Aktorat z Massalską Podczaszyuą Litewską przyłącza.

O to jest cały Dekret Trybunalski o który Xże Imść Biskup obwinia Pisarza Wierzeyskiego, i zadaie wtrącenie Inwolucyi.

Prosi więc Pisarz Wierzeyski Xżcia Imści Biskupa wyexplikowania, jakie w tym Dekrecie są inwolucye, bo o nich w czasie pisania tego Dekretu niemyślił, i teraz jeśli są jakie nieznam, i ich w Dekrecie nie znayduie.

Czy przyczyny złączenia Aktoratu poprzedzaiące są szkodliwe Xżciu Imści Biskupowi.

A przecież te są prawdziwe i istotne do złączenia Aktoratu, i gdyby te niebyły, Aktoratby łączony być nie mogł, a przynaymniey nie powinen.

Czy łączenie Aktoratu nieprzypodobane, a przecież o to prosił Xże Imść Biskup? czegoż więc tu nieupodobał Xże Imść.

Na ostatek niech ten Dekret będzie nayszkodliwszym dla Xcia Imści Biskupa niech wnim będzie inwolucyi więcey niżeli słow w Dekrecie.

Tedy

Tedy o to Pisarz Wierzeyski pod ów czas Regent obwinionym być niemoże.

Pluralitas Trybunału na stronę Xcia Imści Biskupa przeważona sądziła takowe łączenie.

Taż pluralitas i Dekret pisała, a na iakim fundamencie sądzone łączenie takie i racye są wpisane do Dekretu.

Nadto ieszcze zwyczay powszechny w Trybunałach wszystkim wiadomy, że nie Regenci piszą akcessoryine Dekreta, ale sami Deputaci przy Regestrach a Regenci tylko dyktuią, potym w zawartym kole przed Tryb: taią, odopiero przed stronami promulguią.

Gdyby więc to Accessoriale iudicatum było przeciwko myśli Trybunału pisane, tedy alboż Deputaci piszący tę decyzią mogliby ią pisać inaczey decyduiąc, a naresztę po napisaniu gdy Regent w zawartym Kole czytał, alboż pluralitas taż sama: ktora decydowała łączenie Aktoratu niepoprawiłaby decyzyi, gdyby widziała przeciwko iey woli napisaną.

Wzywa Xże Jmść Biskup w pomoc tego oskarżenia Manifestu czyli oświadczenia Deputatow iemu przychilnych, świadczącego że niby mimo ich decyzyą Regent Wierzeyski Kretyngę w Dekrecie wzmienił, i że niby strony o tym nie donosiły.

Odpowiada Pisarz Wierzeyski że to świadectwo dalekie od prawdy favore Xcia Jmści Biskupa wydane niezgadza się z świadectwem własnych żałob Xcia Jmści Biskupa do Dekretu Mińskiego weszłych, w których wyraźnie Xże Biskup skarzy Podczaszynę Massalską o zrzeczenie się Dobr Kretyngi Massalskim. *Videatur żałoby w Dekrecie Trybunału Mińskiego Ru 1770 Marca 14 d.*

A ieżeli przez żałoby swoie skarzył Xże Imść Biskup Podczaszynę Massalską o zrzeczenie się Dobr Kretyngi Massalskim, tedy i kontrowersyi inney u Sądu mieć niemogł, tylko taką iakie żałoby, bo żałoby stron nic innego nie są, iako kontrowersye do Sądu podane.

Gdy więc własne żałoby Xcia Jmści Biskupa oczewiście probuią falszywie otrzymanego świadectwa od Deputatow, tedy czegoż iest warte takowe świadectwo.

Ale ieżeliby prawdziwie mimo Decyzyą Trybunału Regent Wierzeyski wtrącił racyą do Dekretu, tedy czemuż Deputaci zaraz a przynaymniey nazaiutrz po takowey decyzyi na d. 12. Marca Ru 1770 zaszłey nie manifestowali się czyli oświadczenia takowego nieczynili, lecz aż w pięc dni to iest na dniu 17. Marca w ten czas kiedy iuż Dekret oczewisty Trybunalski determinuiący rosprawę między Biskupem Wileń: a Kasztelanami Nowogr: nastąpił, w tenczas favore Xcia Imści Biskupa wydane takowe świadectwo, czemu zaś tak czyniono? o to dla tego iż gdy forum w Sprawie z Kasztelanami Nowogr: dla Xcia Biskupa nie podług myśli iego determinowane przezTrybunał było, i gdy Sessye z tąd między Deputatami w Tryble wszczeły się, na ten czas Xiąże Imć Biskup szukaiąc sposobow do zemszczenia się nad Regentem Wierzeyskim należącym do pisania tego Dekretu, otrzymał takowe świadectwo (iako się dowiodło) od prawdy dalekie.

Próżna więc zewszech miar skarga Xcia Imści Biskupa, niemoże znaleść naymnieyszey winy wpiszącym tę decyzyą Regencie, owszem też same obwinienie probuie zemstę Xcia Imści niewinnie na niego rozciągnioną.

Poczwarte: Skarży Xże Jmć Biskup Pisarza Wierzeyskiego o przemienienie niby Dekretu aktualnego Trblgo w Remissę do Ziemstwa Słonimskiego favore Wojewodow Nowogrodzkich.

Odpowiada Pisarz Wierzeyski: że tey skardze nicht nie wierzy, iżby Regent mimo Decyzyą Trbłu mógł zapisywać Dekret, do tego nie Regent pisał ten Dekret, ale Deputaci. *O czym wyżey.*

Deputaci więc pisali, Trybunał sądził, a jakże Regent mógł przemienić Dekret Trblski w Remissę do Ziemstwa Słonim: i czy mogło to w jego bydź mocy? oddaje się to Sądowey uwadze.

Próżna więc i tu skarga Xźcia Jmci Biskupa, oczewistą zemstę w skarżącym, a nie winę w oskarżonym probuje.

Popiąte: Skarży na resztę Xże Jmć Biskup Pisarza Wierzeyskiego niby o czynienie innych niezliczonych praktyk, lecz nie wymienia jakich.

Odpowiada Pisarz Wierzeyski: że jeżeliby się mogły znaleść winy jakowe w osobie jego, nie ubiegłyby te zapewne od wiadomości Xźcia Biskupa czuwającego przez podsłuchy swoje z ustawiczną zemstą na niewinność jego, i jeżeli Xiąże Jmć Biskup tyle nieprawdziwych skarg w procederze swoim (jako się wyżey dowiodło) popisał, czemuż tych niezliczonych praktyk jakie są, nie wyraził? lecz ich w ogulności wzmienił, a tym samym dał poznać: jak daleko zemsta jego zachodzi niewinność czerniąca, gdy nie nalazłszy w umysłach swoich szczegulnego Wierzeyskiego obwinienia, wolał mu w ogulności przypisać praktyki, gołosłownościami probujące.

Zemsta więc oczewista, granic nie mająca, naywiększego ukarania godna, ze wszech miar w skarżącym Xciu Jmci Biskupie probuje się, a niewinność oskarżonego Pisarza Wierzeyskiego nayjawniey się wyświeca.

Prosi więc Pisarz Wierzeyski tak za zadaną mu niewinnie falsyfikacyą, jako i za dalsze oskarżenie w żadnym punkcie nie dowiedzione, seorsive za każde pœnam talionis, podług Konst: 1726. Roku titulo *Komparicye*, tudzież *Coæquacie Jurium* na na Xciu Biskupie wskazania.

Prosi za niedopuszczenie przez dwie Kadencye do Regencyi Trblskiey, a z tąd poniesioną szkodę adminimum 10,000. zł: Pol: przysądzenia.

Seorsive za Expensa prawne motivo otrzymanych czterech Dekretow Kontumacyinych w Trble, i sprowadzonych za onemi ośmiu Urzędowych Exekucyi, i siedzenie kilkoletnie dla tey sprawy w Warszawie, adminimum 20,000. zł: na Xciu Jmci Biskupie wskazania.

Item prosi komportacyi skryptu w Nowogrodku na początku Trbłu przy niedopuszczeniu Regentą Wierzeyskiego do Regencyi od tegoż gwałtownie wymożonego, i w Akta eodem tempore wprowadzonego, i takowego skryptu ex Actis eliminować nakazania.

Demum prosi wszystkich pism, skryptow, Manifestow cum vexa Regenta Wierzeyskiego zanoszonych, nullitate pokassowania, i onych ex Actis przez Xźcia Jmci in spatio niedziel dwóch a datą Dekretu similiter eliminacyi.

Rú 1793. Mca Apryla 13 Dnia Wykonałem Przysięgę na Wierność ~~Imperato~~ Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymći Całey Rossyi.

Ex Libris Josephi Woronicz
Praefecti Ponaru Palatin. [illegible]
[illegible]

Содержатель Книги
Мостовничій Минской
Осипъ Криштофовичъ
Соронецъ

Rem. Forgw Kn